

КАРАВАІ З МАЗОЛІСТЫХ РУК

Гэтую падзею, якая праходзіць у Мінску ўсяго другі раз, так і хочацца назваць светлым, мілагучным словам "свята". Бо здаецца, што яно, гэтае свята, наведвае нашы гарады і вёскі з даўніх часоў... У полі ўбраны апошні бульбяны клубень, апошні караняплод; вярнуліся пад навіцц да бляскучай адшліфаванай плугі і барана, а на сталі сельніна (побач з чаркай) лёг духмяны каравай з новага ураджая.

каўбас, яндліны, рулету, садавіны, агародніны, кансерваванай прадукцыі, напіткаў радуюць стэндзі Мінскага, Слуцкага, Вілейскага, Смалявіцкага, Дзяржынскага, Стаўбінскага, Нясвіжскага і іншых раёнаў. Тут па-ранейшаму трымаецца на належным узроўні вытворчасці агародніны, садавіны, ягд, бульбы. Частка гаспадарак мае ўласны перапрацоўчы цэх, дзе атрымліваюць квашаную і марынаваную прадукцыю. Плады, ягды перапрацоўваюцца на сок, джэм, павітла. І ўсё гэта ў належнай упаковцы. Словам, прадукцыя, якая можа зрабіць гонар любому магазіну.

У гэтых адносінах асабліва вылучаюцца гаспадаркі, якія ўваходзяць у склад абласнога вытворчага аб'яднання "Мінскпаладароднінагас". Яго старшыня В.Р.Казека расказаў карэспандэнту, што на выстаўцы-кірмашы сёння

прадстаўлена 30 відаў прадукцыі, выпуск якой гаспадаркі асобна ледзя і сёлета. Гэта два віды кансерваванага дзіцячага харчавання, сем — фруктова-агародных кансерваў, плыч — плодова-ягдных напіткаў, столькі ж — плодова-ягдных він, чатыры віды прыпраў і г.д. І гэта не ўсё. Аб'яднанне прапануе аўтомам пакупнікам для рэалізацыі 10 тысяч тон белакачаннай капустаў, 2 тысячы тон столовых буракоў, столькі ж — морквы. Бульбу (лепшых столовых сартоў) рэалізуе без абмежавання.

Дарэчы, як сведчаць спецыялісты некаторых гаспадарак — удзельнікі выстаўкі і абласельскага, днём раней, яшчэ да адкрыцця выстаўкі, паглядзець на прышліў некалькі амерыканцаў. Па ўсёй верагоднасці — фермеры. І што характэрна, ніхто не заўважыў на іх тварах скептыцызму. Наадварот, праходзячы

ля стэндаў вышэй павялічаныя раёнаў, яны часам не без здзіўлення запавольвалі крок. Сапраўды, нельга не залюбавацца важкімі снапамі пшаніцы, ячменю, жыта, якія прадставіў калгас імя Гастэлы Мінскага раёна. Нягледзячы на сёлётную засуху ячмень "прама Беларусі" даў у гэтай гаспадарцы па 59,8 цэнтнера зерня з гектара.

Пшаніца "надзея" — адваліла па 59,3 цэнтнера. Ураджай, якія, відаць, мала чым адрозніваюцца ад намагаюцца ў амерыканскіх прэрыях.

Догта разглядалі амерыканскія госці выбары Мінскага вытворчага лясгаспадарчага аб'яднання — разнастайную будаўнічую сталюку, прыгожую мэблю, таксама мэблю Гарадзійскага ляснозавода, і ў іх гутарцы часта чулася слова "натураль". З такога ж увагі знаёмліліся яны і са стэндам абласной сель-

скагаспадарчай доследнай станцыі, што прадставіла на выстаўку 6 сартоў кукурузы, якія даюць ва ўмовах нашай вобласці спелыя пачаткі, 8 сартоў гароху, 4 — лубіну, 16 відаў траў ды 20 сартоў і відаў збожжавых культур, якія могуць, як сведчыць вопыт калгаса імя Гастэлы, з ляховых плаціц земляробу за яго працу.

І ўсё гэтае багацце прышло на выстаўку — нягледзячы на тое, што нашы народныя выбарнікі разам з урадам паставілі аграпрамысловы комплекс літаральна на калені, прыняжальнай палітыкай ізн стварылі ўмовы, калі жывёлагадоўчая галіна можа вяртаць за сваю прадукцыю толькі 60 — 70 працэнтаў выдаткаў, якія не дакупіцца мінеральных ут-

раджанняў, сродкаў аховы раслін, запчастак. А яшчэ ж з гаспадарак, у касах якіх гуляе вешер, дзяржава спажанне не-малых падаткі.

І тым не менш на выстаўцы-кірмашы ёсць што паглядзець, ёсць чаму здзіўліцца. А 15-й гадзіне яе наведваў Старшыня Вярхоўнага Савета рэспублікі Мечаслаў Грыб. Музыкі, хлебна-сольна яго сустрэлі ў павільёне прадстаўніц калгасаў.

Неўзабаве да М.Грыба далучыліся кіраўнік урада Міхал Чыр і яго намеснік Уладзімір Гаркун.

Выстаўка-кірмаш "Восень Міншчыны-94" прадоўжыць работу да 28 кастрычніка.

Іван АБАБУРКА.
Фота Анатоля БАСАВА.

■ Супрацоўніцтва

УЛАСНІК НАРАДЖАЕЦЦА СПАКВАЛЯ

Нататкі аб паездцы групы кіраўнікоў гаспадарак вобласці на Магілёўшчыну

Быў час, калі спрод гаспадарак Магілёўшчыны яны вылучаліся да фламань: калгас "Рассвет" Кіраўскага і калгас "Камітэрт" Магілёўскага раёнаў. І тады, у навагоднюю гадзі, камітэртнаўцы на многіх паказках пераўзыходзілі сваё саперніку. Але пасля таго як не стала старшын Сірноў, калгасу ўсё не ішчавала на талковых гаспадароў. І толькі цяпер, з прыходам да кіраўніцтва Віктара Мікалаевіча Міргародскага, калгас, што называецца, набрў другога дышанне, вырастаў свае патэнцыялы на моцных плечы.

Цікавыя напрацоўкі калектыву ў арганізацыі вытворчасці прынялі ўвагу старшыні Мінскага аблвыканкома А.І.Цішкевіч. Па яго ініцыятыве і была арганізавана знамянальная паездка групы кіраўнікоў гаспадарак Міншчыны ў "Камітэрт".

Безумоўна, за адзін дзень знаходжанні ў гаспадарцы складана было ўнікнуць ва ўсе тонкасці камітэртнаўскай сістэмы кіравання вытворчасцю. Але саму ідэю, думачку, старшыня В.М.Міргародскі, кіраўнік арэндных калектываў змалі расплывацца. А сутнасць яе заклочалася ў тым, каб разарваць прывычную схему ўзаемаадносін унутры гаспадаркі, калі "ўсё навокал наша і ўсім трэба даць пакрысе".

Але па якім шляху пайсці? Якраз у канцы 1989 — пачатку 90-га гадоў шмат шуму было вакол фермерства. Аднак, улічваючы тую ж "ўсёнавокалінашчаскую" псіхалогію, матэрыяльную базу, разлічаны на буйна-маштабнае гаспадаранне, у "Камітэрт" вырашылі, што стаўку на фермерства рабіць рана. Таварную вытворчасць яно не забяспечыць.

Можна было паспрабаваць акцыянаваанне. Інакш кажучы, раздзяліць зямлю на паі, а потым іх уладальнікам аб'яднаць у калектывы на новай аснове. Аднак гэта таксама быў рызыкоўны крок: раздзяць можна, сабраць будзе складана.

Той шлях, які выбралі ў гаспадарцы, склаўся як бы сам па сабе. Ёсць прыватныя калектывы структурны падраздзяленні, ёсць матэрыяльная база, ёсць абаротныя сродкі, людзі працуюць — нейкай так прыкладна і застаецца. Што змяніць толькі? Адзінае, аб чым дамовіліся: усе затраты, якія нася вытворчы калектыв, і ўсе даходы, якія ён атрымае, — усё гэта набываць толькі калектыву.

Распрацавалі статут калгаса, у ім замацавалі гэтыя правы. У кожным арэндным калектыве на сходзе таксама быў прыняты свой статут, выбраны кіраўнікі. У арэндных калектывах па актах былі перададзены тэхніка, абсталяванне, жылё і г.д. Складлі і прынялі дагаворы паміж калектывамі-партнёрамі. Словам, арэнднай ячэйцы была дадзена поўная самастойнасць. А ў адзіны разліковы дзень штомесна падлічваліся затраты, падсумоўваліся даходы.

Мінуў год. Паднялі вынікі. Праўдзінне строга прытрымлівалася статуту і дагавору. Усё, што было запісана, аб чым дамовіліся, выканалі, як заўважыў В.М.Міргародскі, ад "А" да "Я". "Алафасам" ж гэтка новаўвядзення з'явілася тое, што самі калектывы, і толькі яны, распараджаюцца сваім даходам, самі вызначаюць частку яго выкарыстання на павялічэнне капіталу, якую — размеркаваць паміж работнікамі як заробную плату. На падставе рашэння калектыву, якое, дарэчы, з'яўляецца першым і апошнім дакументам для налічэння зарплат, фінансаво-разліковы цэнтр калгаса і ажыццяўляе выплаты.

Такім чынам чынам удалося пазбегнуць усеагульнай ураўніраванай, хадзі, безумоўна, яе рашэнні не, не ды і ўнікаючы. Але галоўнае, — зноўдзена найбольш прыватная схема дзейнасці.

Па ёй калгас працуе ўжо чатыры гады. І ўсё гэты час, вядома, механізм гаспадарчаразліковых адносін удасканальваецца, адшліфаваныя яго асобныя дэталі. Згодна са статутам, усё набывае калектывамі ў выглядзе гаспадарчага даходу і амартызацыйных адлічэнняў пераходзіць у іх непераднёму ўласнасці. Некаторыя з іх маюць да 50 працэнтаў уласнасці ў асобных фондах, якімі распараджаюцца на сённяшні дзень. Па сутнасці гэта ўжо не арандатары, а ўласнікі.

І на чарговым сходзе ўдзельніваюць арэндныя калектывы будучы пераёмчыцы ў калектывы.

А іх у гаспадарцы калі сарвак: расплаваюцца, жыццёлагадоўчы, зверагадоўчы, будаўнічы, рамонтны, кмерцыйны і г.д. Асобна варты спыніцца на фінансаво-разліковым цэнтры. Ён таксама працуе па дагаворах: па дараўніцтву арэндных калектываў выконвае іх фінансавыя аперацыі, вядзе статыстычную справаздачнасць, забяспечвае данымі правяраючых і кантралюючых. Пры гэтым існуе на ўласны заробкі. У такіх жа адносінах з вытворчымі ячэйкамі знаходзіцца і калгасныя спецыялісты.

Словам, сістэма запущана, дзейнічае. З'явіўся новы дэвіз: "Працаваць разам, а грошы — паасобку". Але для дэталёвага яе вывучэння, вядома ж, патрэбна не азнаёмыя пазедка, а глыбокае вывучэнне дакументаў спецыялістамі. І большасць кіраўнікоў Міншчыны, што пабывалі ў "Камітэрт", маюць на мдзе яшчэ раз завітаць сюды са сваімі "штабамі".

Чаго дабіліся магілёўцы такой арганізацыі працы? Па-першае, удалося захаваць рабочыя месцы, матэрыяльную базу. Па-другое, пры пэўным скарачэнні аб'ёму вытворчасці не дапусціць яе абвалу, як гэта было ў расійскай сусветцы. Па-трэцяе, усё вытворчасці калгаса засталася прыбытковым. Нават маляко забяспечвае 10-працэнтную рэнтабэльнасць, хадзі пры пэўнай цэнавай падтрымцы з боку дзяржавы можна было б мець больш высокае ўзровень. Пачальдэрта, нават у піль сельгасработ тут няма запары — кожны ведае сваё кола абавязкаў і не чакан "паганяных". І галоўнае, — прынятая да дзейнасці сістэма паступова нараджае ўласніка, чалавека, кроўна зацікаўленага ў эфектыўных выніках сваёй працы.

Усё гэтыя плысы становяцца аданімі кіраўнікі Міншчыны. У прыватнасці, дырэктар саўгаса "Гардыя" Барысаўскага раёна В.А.Селдін падкрэсліў, што такую ініцыятыву павінна заахвочваць дзяржава, але заканадаўчая база часам не дазваляе аграрнікам, асабліва ў саўгасах, дзе маёмасць дзяржаўна, свабодна маневраваць сваімі дзеямі. Старшыня калгасаў імя Карла Маркса Валожынскага раёна Я.Я.Скурдз, "Хатава" Стаўбінскага раёна Г.У.Жука цікавіла роля кіраўнікі гаспадаркі, рычагі яго ўплыву на кіраванне вытворчасцю. І В.М.Міргародскі даў, здаецца, вычарпальны адказ: у гаспадарку дзейнасць арэндных калектываў ён не ўмешваецца, бо калі б ўмешваўся, то адказваў бы за вынікі справы... І гэтым перакрэсліў бы ўсё самастойнасць прыватных звыянуў.

Пытаннем да В.М.Міргародскага, вядома, было шмат, іх не акрэсліць у гэтай справе, аднак аб паездцы. Але, думачка, кіраўнікі гаспадарак змогуць данесці ўсё ўбачанае і пачутае да сваё калег у раёнах. А пра асабісты ўражанні ад паездкі асобных аграрнікаў Міншчыны мы раскажам на старонках "Мінскай праўды".

Пры падвадзэнні вынікаў агляду выступілі таксама старшыня Мінскага аблвыканкома А.І.Цішкевіч і міністр сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання В.С.Ляноў.

Мікалай КАРОЛЬ.

РОСТ В 15 РАЗ, А В КАРМАНЕ ПУСТО

На оплату труда работников народного хозяйства области (без коммерческих структур) за три квартала использовано 286,2 миллиарда рублей. Еще 29,4 миллиарда — в виде материальной помощи и социально-трудовых льгот. По сравнению с аналогичным периодом прошлого года фонд оплаты труда вырос в 15,2 раза.

Среднемесячная заработная плата работников в январе-сентябре составила 50,276 рублей. В том числе в сентябре — 100,814 рублей и увеличилась по сравнению с сентябрем 1993 года в 16 раз. Рабочим и служащим в сентябре начислено в среднем по 111,756 рублей, колхозникам — 65,120 или на 41,7 процента меньше.

В сентябре самую высокую зарплату получали работники строительного-монтажных организаций — 151,929 рублей, а также на предприятиях и в организациях промышленности — 135,937 рублей, на железнодорожном транспорте — 135,651, работники сферы материально-технического снабжения и сбыта — 117,165, аппарата органов государственного и хозяйственного управления — 109,688. Заработная плата строителей превысила среднеобластной уровень в 2 раза, банковских служащих — в 1,8.

По-прежнему в числе низкооплачиваемых работники непроизводственной сферы бытового обслуживания населения — 54,104 рубля, искусства — 64,916, социального обеспечения — 65,746, культуры — 68,265, науки и научного обслуживания — 74,561 руб.

Низкой остается зарплата и в сельском хозяйстве. Так, в сентябре у операторов машинного доения она на 31 процент ниже среднеобластного показателя, у трактористов и

трактористов-машинистов — на 18 процентов.

Фактически одним работником, который был занят в народном хозяйстве области, получено в среднем в январе — 6, в сентябре — 10,1 минимальной заработной платы.

Один час рабочего времени в сентябре оплачивался в размере 643 рублей, в том числе у рабочих и служащих — 741, колхозников — 376 рублей.

Ольга ПОЗНЯКОВА, сотрудник облстатуправления.

Криминал

СМЕРТЬ И ГОЛУБИ

Недавно жители одной из "многоэтажек" в Заводском районе белорусской столицы были потрясены случившимся. Известного в округе голубятника Н. обнаружили мертвым в собственной голубятне с более чем десятком ножевыми ранами на теле. А в квартире нашли его жену, убитую таким же образом. Рядом с ней находилась накрытая подушкой женщина — восьмимесячная дочь. Убийца или убийцы, видимо, полагали, что ребенок задохнется, но малышка, к счастью, оказалась жива.

Правоохранительные органы не спешат комментировать это событие. Жители же близлежащих домов сделали однозначный вывод: парня убрала местная мафия. Известно, что Н. увлекался не только голубями. Он часто ездил за границу и возвращался с валютой. Жил далеко не бедно. Но, видимо, где-то допустил промах. Вот и поплатился.

Мафия, однако, своему бешеному сподвижнику устроила пышные похороны. Гробы с телами покойных сначала установили рядом с голубатней. Потом под вой автомобильных сирен, доносившихся не из одного десятка иномарок, процессия, перекрыв движение, двинулась по улице. Похоронили Н. и его жену на Северном кладбище, на центральной аллее.

Наш корр./

АКЦИОНЕРНЫЙ КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК «БЕЛАРУСБАНК»

УЧЕТ БАНКОВСКИХ ВЕКСЕЛЕЙ

Телефон для справок: (0172) 20-89-21

BELARUS BANK

Юбілей

Инженеры, магистры и бакалавры — вот наши лавры,

считает Г.Ф.Добыш, проректор по научно-исследовательской работе Белорусского аграрного технического университета, которому исполняется в эти дни 40 лет

Семью высших учебных заведений республики Беларусь институт механизации сельского хозяйства пополнил осенью 1954 года. Именно тогда, 40 лет назад, первые 210 юношей и девушек после конкурсных вступительных экзаменов были зачислены студентами БИМХСа. С февраля 1955 года институт стал работать на собственной учебно-материальной базе. За 40 лет она расширилась, укрепилась и в настоящее время имеет 3 учебных корпуса, 7 общежитий, производственные мастерские, столовую, оздоровительный центр с четырехзальным спортивным корпусом, стадион, спортплощадки, сауну, душевые, учебное хозяйство и т.д. В 1992 году БИМХС преобразован в Белорусский аграрный технический университет /БАТУ/.

Но наш сегодняшний собеседник — проректор по научно-исследовательской работе БАТУ Г.Ф.ДОБЫШ, отказавшись от предубеждений «рапортности», посчитал необходимым сосредоточиться на проблемах совершенствования научно-исследовательской работы в учебном процессе. И первый вопрос ему «вышел» именно из этого пожелания.

— Георгий Федорович, становление и развитие новых экономических отношений и переход агропромышленного комплекса к качественно новому состоянию во многом зависят от обеспечения отрасли кадрами новой формации: с высоким уровнем профессионализма, общей культуры, экономической и правовой грамотности, способными применять на практике новые технологии и организационные модели производства. Что делается в БАТУ для подготовки именно таких специалистов?

— В соответствии с концепцией развития высшего образования учебные заведения системы Минсельхоза республики ведут активную работу по переходу на многоуровневую систему обучения. Она отличается от традиционной тем, что предполагает подготовку не только инженеров, но и специалистов, если можно так сказать, «промежуточного звена»: бакалавров и магистров.

В связи с этим начата организационная и структурная перестройка в области подготовки будущих специалистов, меняется практика аттестации, повышается квалификация работников органов управления и преподавательского состава.

Для реализации намеченных направлений апробируется такая форма интеграции учебного и научного процесса, как учебно-научно-исследовательские лаборатории (УНИЛ). — Если можно, поясните, в чем суть этих нововведений?

— Белорусский аграрный технический университет — один из ведущих центров научных исследований в области сельскохозяйственного производства республики. Мы располагаем необходимой научно-технической базой, высококвалифицированными научно-педагогическими кадрами. Научно-исследовательскую работу ведут 32 кафедры, в ней участвуют 35 докторов наук и профессором, свыше 220 кандидатов наук.

Научно-исследовательская работа в сельскохозяйственных науках имеет свои особен-

ности. Проведение научных исследований в сфере сельскохозяйственного производства требует высокой технической оснащенности, необходимо наличие научных работников, ибо это связано с полевыми работами, многочисленными командировками и сезонностью сельскохозяйственных работ. Поэтому выполнение крупных НИР только силами профессорско-преподавательского состава, занятого в учебном процессе, затруднительно.

Тем более что задачи мы ставим серьезные. Здесь и решение актуальных научных проблем по дальнейшему развитию высшего сельскохозяйственного образования в республике; повышение качества подготовки специалистов путем активного использования результатов исследований в учебном процессе, широко привлечение студентов к их выполнению;

разработка и согласование учебных планов подготовки бакалавров и магистров по конкретным специальностям; разработка и чтение спецкурсов, обновление тематики и лабораторной базы двухуровневой системы обучения с учетом компьютеризации, достижений передовой практики, научно-технического прогресса; целевое использование в процессе обучения научной аппаратуры и вычислительной техники, со-

временных методик исследований и измерений, автоматизированных банков данных; экспертиза, рецензирование научно-исследовательских работ, проектов, диссертаций и других работ, соответствующих проблематике лабораторий, и так далее.

Сейчас у нас создано и действует 12 УНИЛ. В их числе межкафедральные — ультразвуковых технологий и техники в АПК /научный руководитель — д.т.н., проф. Шилиев А.С./, экологически безопасных технологий /к.т.н., доц. Лежнев А.В./, систем автоматизации проектирования /д.т.н., проф. Лептев А.А./, непрерывного аграрного технического образования /к.т.н., доц. Липинский А.В./, а также кафедральные — научных основ использования машинно-тракторного парка /к.т.н., доц. Добыш Г.Ф./, прогнозирования и энергетической оценки сельскохозяйственных машин и техники /д.т.н., проф. Подсеребко И.Д./, тягово-транспортных машин /к.т.н., проф. Машенский А.А./, энергосберегающих технологий сушки сельскохозяйственной продукции /к.т.н., доц. Сашко К.В./, управления сельскохозяйственным производством /д.т.н., проф. Воробьев Л.А./, низкотемпературного электронагрева /к.т.н., доц. Каротинский В.А./, компьютеризации учебного процесса /к.т.н., доц. Степан-

цов В.П./, социологических исследований и прогнозирования.

— Каковы же результаты работы УНИЛ, что нового вносят они в учебный процесс?

— За последние два года учебно-научно-исследовательскими лабораториями в производство и учебный процесс внедрено 19 законченных научных разработок, из них 4 — в учхозе имени Фрунзе. По их результатам лабораторных работ, читаются курсы лекций и спецкурсы, ряд новых методик используется в курсовом и дипломном проектировании.

Однако оснащение учебных лабораторий устарело, практически их база не обновляется из-за резкого сокращения госбюджетного финансирования и объемов хозяйственных работ, так как научные достижения остаются невостребованными производством. Лаборатории, как правило, размещены в приспособленных помещениях и малоприспособлены для использования в учебном процессе. Университетские НИЛ занимаются сейчас лишь прикладными хозяйственными разработками, даже по проектам, принятым на конкурсной основе, так как постоянного бюджетного финансирования под фундаментальные и поисковые исследования вузам системы Минсельхоза не планируется.

— В такой ситуации, видимо, приходится рассчитывать на собственные силы и средства, возможно, и на энтузиазм преподавателей и студентов?

— Безусловно, работа по совершенствованию научно-методического процесса не затухает. Идет активная компьютеризация обучения. За 1993/94 учебный год подготовлено и издано 8 учебных пособий, сборник научных трудов, 97 методических указаний и пособий.

Ежегодно в университете проводятся республиканские научно-технические конференции профессорско-преподавательского состава и аспирантов. По их результатам издаются тезисы докладов. За последние два года, например, были проведены конференции по проблемам механизации возделывания и уборки картофеля в республике и по моделированию сельскохозяйственных процессов и машин, изданы соответствующие материалы.

На кафедрах вычислительной техники, инженерной гра-

фики, электротехники, электроснабжения, сопряжения и детали машин, общей химии, физики разрабатывают и внедряют контролирующие обучающие программы. Часть из них используется в других вузах и техникумах. Университет является головным в системе агрообразования по вопросам компьютеризации учебного процесса.

Практикуем создание филиалов кафедр в НИИ. В настоящее время они работают в 9-ти институтах. К учебному процессу в университете привлечены высококвалифицированные специалисты различных научных учреждений. Среди них 4 академика Академии аграрных наук РБ, 2 члена-корреспондента ААН РБ, 5 докторов наук.

Большое внимание уделяется научно-исследовательской работе студентов. Они участвуют в выполнении хозяйственных научно-исследовательских работ, пишут научные рефераты, выступают на студенческих научных конференциях.

Постоянно в центре внимания ректората, сотрудников факультетов и кафедр находятся вопросы обновления и подготовки научно-педагогических кадров. По 10 специальностям ведется подготовка докторантов и аспирантов.

За 1993-94 годы в университете 9 соискателей защиты кандидатских диссертаций, 5 — докторские. Ежегодно в аспирантуру университета принимаются 12—14 человек, 2—3 человека — в докторантуру. Используются целевое обучение аспирантов в других научных учреждениях, творческие зарубежные командировки.

С помощью этих мер и обеспечивается подготовка специалистов для такого важного сектора экономики, каковым является сельское хозяйство.

Беседовал
Николай КОРОЛЬ

НА СНИМКАХ: проректор по научно-исследовательской работе Г.Ф.Добыш; заведующий кафедрой вычислительной техники В.П.Степанов; аспирант, выполняющий учебно-научную работу в УНИЛ компьютеризации учебного процесса; в межкафедральной УНИЛ ультразвуковой техники и технологии в агропромышленном комплексе /справа — на фото/ заведующий кафедрой физики Н.Ф.Лукацкий, старший лаборант И.Д.Савельев, профессор кафедры физики А.С.Шилиев и студент-первокурсник Иван Шкубел.

Фото Анатолия БАСОВА.

Вілейскія навіны

ВЕСЯЛІЦЯ РАЗАМ З "ВЕСЯЛІНКАЙ"

жыхары ўкраінскага горада Пераяслаў-Хмяльніцкі. «Вяснянка» — гэта самадзейны музычны калектыў вілейскага раённага Дома культуры. А з Пераяславам у вілейчан даўня сямейная сувязь. Гэты горад — лабарант Вілейкі. Па традыцы адзначаў свае свята, на якое і запрашаў беларусаў. Такі выбар не выпадковы: «Вяснянка» не ўпершыню гаспаля на Украіне. Беларуская народная музыка, а яна пераважае ў рэпертуары самадзейнага калектыву, зачароўвае братоў-украінцаў. Польшка «Завілейка», старадаўні валас «Галубка», дзе яшчэ сёння пацуюць гэтыя забытыя мелодыі!

Пяэзды у старажытны Пераяслаў даказалі простую ісціну: някія палітыкі не могуць забараніць народам сябраваць, калі апошнім гэтага вельмі хочацца.

АД ЧАГО БАЛЕЎ ЖЫВОТ?

Пасля аперацыі на брушной поласці, зробленай у адной з эстонскіх бальніц, жанчына дзеваць гадоў запар пакутавала ад болю. Губляліся ўрачы ў пошуках правільнага дыягназу. Даламо выпадка. З вострай кішчанай непраходнасцю хворая, якая памыяла месца жыццарства, трапіла на аперацыйны стол хірургічнага аддзялення Вілейскай бальніцы. У час аперацыі і высветлілася, што бедная жанчына не даўшэ спакою хірургічны заціск, пакінуты ў брушной поласці няўважлівымі медыкамі.

Выпадак даволі рэдкі, але не адзінак. Ці не на падобных фактах пабудаваны вядомы жарт пра надбайнага хірурга, які пакінуў у жываце хворага нажніцы?

ТЫ Ж МАЯ ПЕРАПЕЛАЧКА

Калі перапыліны яйкі ўпершыню з'явіліся на прылаўках вілейскіх магазінаў, пакупнікі недаверліва касавурыліся: маленькія, памыяныя... Але сапраўдныя гурмані ўсё ж далі належную ацэнку прадукту, атрыманаму на перапылінай ферме — калепарытыва «Крыніца», якім кіруе Мікалай Шаўко. Наша газета ўжо расказвала пра яго метады вырошчвання шампінёнаў. Цяпер вось — яйкі. У іх не толькі выдатны смакавыя якасці. Яны з поспехам выкарыстоўваюцца як агульнаўмацавальны сродак пры лячэнні людзей, падвергнутых радыяцыйнаму апрамяненню ў выніку чарнобыльскай аварыі. Сёння факты, якія сведчаць, што памыяныя яечкі дапамагаюць лячыць імпаўнэцыю і некаторыя іншыя захворванні.

СЯРОД БЕЛАГА ДНЯ

Нахабны рабаўнікі спрабавалі абрасці кватэру ў шматпавярховым доме. Нязвыкламу мітусню ў пад'ездзе пачалі пільныя суседзі. І тут жа пазваніў у міліцыю. Праз некалькі хвілін аперацыйная група была ўжо на месцы здарэння. Праўда, адукушы не паспелі, злазець разбегліся, пакінушы нарабаванае.

Падзэрона ў злачынстве затрыманы. Па справе выдадзена савета. Аб чым гаворыць гэты выпадак? Аб тым, што злачынцы становяцца ўсё больш нахабныя. А гэта прымушае нас быць больш пільнымі і актыўнымі ў дапамозе праваахоўным органам.

Марыя КУЗАЎІНА.

Рэзананс

ПЕРАГАВОРЫ ПА... ФАКСУ, або Чаму не выконваецца воля Прэзідэнта?

Мы паведамілі ўжо аб тым, што, наведваючы Салігорск, Прэзідэнт Беларусі А.Р.Лукашэнка спрабаваў разабрацца і ў канфілікце, які даўно тлее на народным прадпрыемстве «Калінін» — былой швейнай фабрыцы. Сутнасць яго наступная. Пасля таго як работнікі малага прадпрыемства «Кроха», створанага пры «Калініні», уступілі ў Незалежна прэфасю, для іх чамусці адразу не знайшлося сыравіны, заказаў. «Кроху» ліквідавалі.

На фабрыцы ўспыхнула забастоўка ў падтрымку звольнення, якую ўзначалілі актывісты Незалежнага прэфасіа. У адрас Прэзідэнта Беларусі паліцэі склалі з узамненымі абвінавачваннямі. Восем чалавек з адміністрацыі прэзідэнта амаль два месяцы працавалі на «Калініні». Але да апошняга часу больш за два дзесяткі работніц «Кроху» не былі прапушчаныя, што ўносіла нервонасць у работу калектыву фабрыкі, прэфасіа. Таму А.Р.Лукашэнка, выслушавшы тлумачэнні дырэктара «Калініні» В.Я.Кавалевіча, кіраўніка гарадской арганізацыі Незалежнага прэфасіа Л.А.Мархоткі, запатрабавалі:

— Даю тыдзень для таго, каб вы селі за стол перагавораў, ліквідавалі напружанасць у калектыве. Тыдзень мінуў. Канфілікт не патухнуў. Хутчэй — навадарот. За гэты час звольненыя жанчыны забаркаваліся ў адным з памяшканняў фабрыкі. Палова іх аб'явіла падпайку. Жанчыны выставілі 11 патрабаванняў. Галоўнае — прадставіць усім работам у адным месцы, не рассяваць працаўнёў па розных цэхках, зменах, іншых, маўляў, па аднаму адміністрацыя з ім лёгка расправіцца. Работнікі міліцыі пратэстуючых сілкам выйшлі з памяшкання, пасадзілі ў аўтобус. Жанчыны наведлі пракуратора, запатрабавалі даць накіраванне для падарожжання пільнасных паходжанню. А ў мінулы вёторак ездзілі шукаць праўду ў сталіцу.

Увоўнаваты ў невыкананні расправядання Прэзідэнта рэспублікі, у далейшым абавязанні сітуацыі на фабрыцы? Паслухайце тлумачэнні розных бакоў. І рэбце вывад самі.

Пасля ад'езду прэзідэнта ў чак ад дырэктара «Калініні» запрапанавана на перагаворы, — гаворыць Л.А.Мархотка. — Не дачкакаўшыся, у пільнацэлю па факсу імпаміні Кавалевічу, што воля прэзідэнта трэба павяжаш. Зноў маўчаць. У сярэдзі паехалі з іх у Мінск да народнага дэпутата Сяпранова, які павінен быць пасрэднікам у пільных перагаворах. Ніякіх вынікаў. У чакер я зноў імпаміні па факсу Кавалевічу пра волю прэзідэнта. Ні слова ў адказ... Дырэктар «Калініні» дае зразумець, што ніхто яму не ўказ. У той жа час гэта выклік і работнікам. Таму шахцеры Чацвёртата рудніку ў знак салідарнасці з пратэстуючымі швачкамі на гадзіну прыпынілі злабычу руду. Падтрымалі іх гатовы і работнікі іншых цэхках «Беларускаліна».

Заўважым: паміж офісам Незалежнага прэфасіа і «Калінін» — некалькі сотень метраў. Значыцца, паміна быць вельмі глыбокая трэцішчына паміж імі, каб для перагавораў звартацца да факса...

У народнага дэпутата Сяпранова мы паўтары гадзіны вклі перагаворы ў прысутнасці прадстаўнікоў рэспубліканскай інспекцыі па працы, — тлумачыць В.Я.Кавалевіч. — Але не наша нша, што канфілікт не патухнуў. Камісія прэзідэнта вырашыла, што

ліквідавана «Кроха» законна. 16 не работніках працуюць на іншых месцах. Астатні: 23-х працаўладкоўцаў мы не абавязаны. Але члены камісіі тварылі: Васіль Якаўлевіч, канфілікт трэба ўрэгуляваць, вазьміце я на работу! Я згадзіўся. Толькі прадставіць ім усіх работніц у адным месцы, у адну змену мы не можам... А паколькі яны самавольна захапілі памяшканне, мы папрасілі міліцыю ачысціць яго. Тым больш што жанчыны бегалі па фабрыцы, людзей падпайкоўвалі. У туюльце куркул, пажар учынілі. Пасля ўсяго, што здарылася, праўленне прадпрыемства вырашыла не працаўладкоўцаў гэтых работніц. Хадзі аўсім імпаміна было прынята адваротнае рашэнне. Не можам мы ўсе тандэмаў наокол 23 чалавек.

У смых пратэстуючых, зразумела, пункт гледжання на сітуацыю некалькі ішны: — У памяшканні мы нікому не перашкаджалі. Некаторыя гадзілаў ўжо трэція суткі. Асцалебі. Ратантам бачым: ідзе група міліцыянераў з намеснікам дырэктара фабрыкі І.Галюным інжынерам. Падтрымліваюць памінажыні! Мы захапілі суседства, паўтарыць з Кавалевічам. Не атрымалася. Нас — за рукі і пільнучлі на вуліцу. Некаторыя атрымалі цялесныя пашкоджанні.

Зразумела, цяпер вельмі важна даведзіцца пра пільнацыю пракуратора ў гэтым канфілікце. Якая ў першую чаргу павіна стаць на варце законнасці.

— Так, два дзесяткі жанчын прыходзілі да нас, але абсцэдацыя на паўнацэнны цялесныя пашкоджанні выказалі жаданне толькі тры з іх, — заўважэ міжрайпракурор І.І.Жыбуль. — Выдварэнне жанчын з фабрыкі абсалютна законна: ёсць пільныя правілы правядзення акцый пратэсту, арганізаванае яны павіны з дазволу мясцовых улад. А не каму як узду-мешча...

Вось такія розныя меркаванні аб адной сітуацыі. Мы ж замест каментарыя толькі скажам, што ісціна тут хутчэй за ўсё ляжыць пасярэдзіне. Каб знайсці яе, і неабходна сесці за стол перагавораў. Для чаго трэба мець добрую волю, сапраўднае жаданне ўсталяваць спакой, прапоўну ў атмасферу ў калектыве. І абавязкова — адмовіцца ад асабістых амбіцый. Але, вядзь, зрабіць гэта няматэрыя. Нават калі на карту паставіла воля Прэзідэнта рэспублікі.

А тым часам гарнік «Беларускаліна» збіраюць проці для аказання дапамогі беспрацоўным жанчынам. Яны гатовы выйсці на вуліцу, каб падтрымаць сябе, жонка, і з канфілікту, які толькі тлее, можа ўспыхнуць полымі.

Хто ж адкажа за яго?

Уладзімір БЫЧЭНЯ.
г. Салігорск.

Бліцінтэрв'ю

ПРА ЗЯМЛЮ, ПАДПІСКУ, І НЕ ТОЛЬКІ

Чарговая карэспандэнцкая паездка па раёне прывяла мяне ў вёску Вялікая Раўка. Наведваючы мясцовыя ўстановы, падпікаўся спрамаў у кіраўнікоў. Прапаную ўвазе чытацкоў іх маленькія маналогі.

Сельскі Савет дэпутатаў. Старшыня выканкома Я.М.ШЫБУТ:

— На тэрыторыі сельсавета працягвае каля дзвюх тысяч чалавек, размясціліся дзве гаспадары — калгасы «Памяць Леніна» і «Праца».

Вядзецца, чым мы сёння асабліва заклапочаны? Прыватна-гаспадары. Звыш 20 гектараў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абвешчаныя за сядзібамі вясковых зямельных участкі пераносіць штогод туды-сюды не будзем. Яны выдзелены, паўтарыся, назаўсёды.

Штомесяц разглядаем на па-

сцяжніках выканкомаў самыя розныя пытанні: аб рабоце магазінаў, ФАП'аў, санітарнай камісіі сельсавета і г.д. Імкнесься, каб ніводнае з прынятых рашэнняў не апынулася пад сукном. І тут асаблівае значэнне маюць стараннасць і актыўнасць народных выбранніках. Хочацца адначасна іздаваць пільнацыю — дэпутатаў прадвалі ўжо, больш за 50 заўз і прасібы аб выкупе надзеяў ляжаць на сталах.

Раздаём, «дарэзваем» усім па 60 сотак: у пастаяннае карыстанне. Хто хоча — выкупілі іх. Абв

МІНСКАЯ ХРОНІКА

Кірмаш вакансій

29 кастрычніка ў Доме культуры Мінскага тэатра-коннага аб'яднання наладжваецца маладзёжны кірмаш вакансій. Яго арганізуюць гарадскі цэнтр занятасці насельніцтва і Фрунзенскі раённы Савет дэпутатаў.

На кірмашы можна будзе даведацца, дзе патрэбны рабочыя і спецыялісты розных прафесій, атрымаць неабходныя кансультацыі, сустрэцца з прадстаўнікамі прадпрыемстваў і арганізацый.

Добраўпарадкаваем прыпынкі

Дзве фірмы — закрытае акцыянернае таварыства "Верзі" і сумеснае прадпрыемства СЕН — вырашылі добраўпарадкаваць прыпынкі гарадскога грамадскага транспарту. У бліжэйшы час прыгожыя павільёны на прыпынках з'явіцца на праспекце Машарава і вуліцы Багдановіча.

За сябе і за ветэранаў

Многія брыгады правадыкоў пасажырскіх вагонаў вагоннага ўчастка Мінска ўключылі ў свой састав ветэранаў ваіны і працы з калектыву мінскіх правадыкоў, якія пайшлі на пенсію.

Працуючы за сябе і за сваіх старэйшых сяброў па прафесіі, брыгады пасажырскіх пазялоў аказваюць дапамогу ветэранам. Ім перададзена ўжо каля 16 мільёнаў рублёў.

Клуб пры тэатры

На Малой сцэне Дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Горкага адкрыўся клуб новай музыкі. Як паведаміла агенства РІД, у бліжэйшых планах клуба — канцэрты мінскіх рок-каманд, фестываль сольных канцэртаў, паказ дасягненняў у шумавым афармленні канцэртных прадстаўленняў.

Мост цераз Свіслач

Выконваючы абавязкі галоўнага архітэктара Мінска В.Д.Нікіцін у газеце "Добры вечар" паведамаў, што ў бліжэйшы год-два ў Палаца спорту будзе ўзведзены пешаходны мост, які злучыць берагі Свіслачы. З праспекта Машарава можна будзе за хвілінку пераехаць на тэрыторыю "Беларусь", да ганчарскага дома "Свіслач".

Гуманітарная дапамога

Тры разы ў Першую клінічную балістыку Мінска паступае гуманітарная дапамога з намяжскага горада Бад-Вуршаха. Восем і чыпер сюды дастаўлена медыкаменты і іншыя грузы на 100 тысяч намяжскіх марак.

Дзяцім Беларускага дзяржаўнага цэнтру "Дзецім Чарнобыля"

Міжнародны інстытут працоўных і сацыяльных адносін створаны ў Мінску. Гэтая неадражэная вышэйшая навукавая ўстанова пачала перападрыхтоўку спецыялістаў, якія набылі статус беспрацоўных.

"Хрыстафор" завітаў у Галандыю

Дзесяць дзён мінскі тэатр "Хрыстафор" знаходзіўся ў галандскім горадзе Эйндховене. У тэатры "Клейн" мінскія артысты далі некалькі спектакляў, якія былі цёпла сустрэты гледацямі.

З думкай аб дзецях

У Мінску праходзіць Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя "Псіхалагічная рэабілітацыя дзяцей з рознакаляровымі дэфектамі зроку". У ёй прымаюць удзел дзеці тэатраў для дзяцей з Германіі, Расіі, Польшчы, Беларусі і іншых краін.

Набылі статус вышэйшай

Яшчэ адна прафэсійна-навукава Мінска набыла статус вышэйшай. Ёю стала ПТВ № 32 паліграфістаў. Як і раней, тут у першую тры гадзіны будзе рыхтавацца друкароў, перапісчыкаў, іншых спецыялістаў для паліграфічнай прамысловасці. Потым лепшыя з лепшых прадоўжаць вучыцца яшчэ на адзін год, каб атрымаць права быць кіраўнікамі сярэдняга звяна вытворчасці.

Падрыхтаваў Павел ЮРБА

У самовара

ВЕТЕРАНСКОЕ «ОТКРОВЕНИЕ»

Я люблю тебя, жизнь... Эта строка из песни стала девизом встречи с ветеранами войны и труда в семейном клубе "Откровение" при Пуховичской центральной библиотеке. У нас давняя традиция приглашать на заседания этого клуба интересных людей. Каждый раз такие встречи превращаются в праздник. Не была исключением и эта. За праздничными столиками, накрытыми осенними дарами, у самоваров сидели 32 человека в солдатской форме. Это пришли в гости солдаты 30-й гвардейской Иркутско-Пинской дивизии. Молодые ребята-воины с замираньем сердца слушали воспоминания ветеранов, людей, которым пришлось немало вынести на своих плечах. И в годы войны, и в мирное время.

М.И.Какура — инвалид войны, в мае этого года отметил

свой 70-летний юбилей. Немноголюдной простотой человек, всю Отечественную крутил баранку, 6 раз был ранен. Последнее ранение полчило/подорвался на мине/ 12 мая 1945 г. Пришел он к нам на встречу с "проклятыми" осклаками в теле. Много награды заслужил Михаил Иванович не только на войне, но и в мирное время, 40 лет трудился рабочим на льнозаводе.

На самой страшной войне XX века женщине пришлось стать солдатом. Е.М.Голова — одна из немногих жительниц нашего города, которая прошла через всю войну, будучи медицинским работником. Фронтовые дороги позвали ее со 2-го курса Саратовского медицинского института. Воевала на Украинском, 2-м Белорусском фронтах, участница боев под Варшавой. Встретили Победу в

польском городе Познань. Работала в госпитале, Евдокия Михайловна через свое сердце пропустила столько горя людского, слез многогострадных, мук человеческих! Нелзя без волнения слушать воспоминания этой удивительной женщины. И еще отмечу: заволаживающим голосом наградила ее природа. Она и теперь участница хора ветеранов при городском Доме культуры. С большим интересом рассматривали воины ее фотографии военных лет, где узнавали красную, стройную, тогда совсем еще юную Евдокию Михайловну в военной форме.

Время неутомимо, и все-таки оно не смогло вычеркнуть из памяти П.К.Родичкина воспоминания о фронтовой жизни, послевоенном времени. Родом он из-под Ясной Поляны, с 1966 года живет в нашем

ШКОЛУ ПАЗНАЮЦЬ ПА ЯЕ КІРАЎНІКУ

Сенніцкую сярэдняю школу Мінскага раёна я ведаю даўно. Заўсёды яна адраўняецца ад іншых — сваім традыцыйным парадкам, пошукам новых падыходаў у выхаванні. Школе прысвоена імя Янкі Купалы. Тут ёсць свой музей песняра. Навучанне вядзецца з фальклорным ухілам. Ёсць і свой тэатр. Словам, гэта адна з лепшых школ у раёне. Ужо дзесяць гадоў кіруе ёю Аляксандр Цімафеевіч Кучараў. Заняткі арганізаваны ў дзве змены — тут займаюцца 852 вучні. Летась школу закончылі 45 чалавек. 9 з іх паступілі ў ВУЗ, 23 — у тэхнікумы.

— Сёння ўвайлі новы факультаты — прыкладную эканоміку. Пац чалавек накіроўвалі на вучобу ў рэспубліканскіх маладзёжных лагерах "Зубраўка". 20 старшакласнікаў раз на тыдзень наведваюць раённую агульнаадукацыйны цэнтр, дзе яны паглыбляюць свае веды па фізіка-матэма-

тычнаму, хіміка-біялагічнаму і гуманітарнаму профілю.

Амаль усе пачатковыя класы беларускамоўныя. Чатыры — фальклорныя, дзе вядуць заняты выкладчыкі ўніверсітэта культуры. Выкладчыкі ў гэтай школе падрыхтаваны, 13 з іх маюць вышэйшую катэгорыю, 23 — першую. Шмат ветэранаў-настаўнікаў. Гэта — настаўніца рускай мовы К.Г.Ліпніцкая, якая аддала школе 34 гады. Намала цёплых слоў можна сказаць пра настаўнікаў гісторыі Ю.М.Шапавалаву, З.К.Трамбіцкую, беларускай мовы і літаратуры — Т.У.Бусло, фізікі — В.М.Шурык, матэматыкі — З.І.Ждан, Л.М.Шапаўскую, географіі — М.К.Платоненку, хіміі — Т.А.Мыцько, фізікі — Т.С.Ставер, пачатковых класаў — А.С.Трагуб і іншых.

Нават ёсць сямейныя дынастыі педагогаў. Напрыклад, настаўніца рускай мовы і

літаратуры І.Ф.Войцех /дарчы, заканчваў гэтую школу/ працуе тут 25 гадоў, яе дочка пайшла па сцежцы маці. У Т.У.Бусло дачка Ірына — настаўніца пачатковых класаў. У заўвагу З.А.Віннічак дачка Зінаіда таксама настаўніца пачатковых класаў. Дачка дырэктара таксама выбрала прафесію педагога — вучыцца на 3-м курсе Мінскага педагагічнага ўніверсітэта. Словам, змена расце добрая.

Хапае і праблем у жыцці школы. 15 чалавек у чарзе на атрыманне жылля. Праўда, будучыя шасцікватэрны дом.

Эдуард ЭЛЬСКІН.

НА ЗДЫМКУ: дырэктар школы А.Ц.Кучараў.

Фота Аляксандра РУЖЭЧКІ.

■ Интересно знать

"Осел, нагруженный золотом, возьмет самую неприступную крепость"

Эти слова принадлежат отцу известного полководца Александра Македонского — Филиппу II. В определенной мере он претворил их в жизнь, расширяя границы своего государства. Так, захватив золотые и серебряные рудники, Филипп II начал сразу же чеканить монеты. Происходило это около 350 года до н.э. Филипп II хотел, чтобы его деньги господствовали во всем Средиземноморье.

Позтому содержание золота в них составляло 8,6 грамма. Эти монеты назывались "филиппиками". Богатые люди, в первую очередь купцы, высоко ценили их. Они были дорожее существовавших до них денег — "дариков", названных так в честь царя Дария II. "Золотой запас" этой монеты составлял 8,4 грамма. А за 60 лет до рождения Дария здесь ходил первый золотой — крестид, массой 8,1 грамма. Названный по имени царя Лидии — Креза. Помните "поговорку": "Богат, как Крез". Таким образом, несложно построить "историческую цепочку" золотых монет: 560 лет до н.э. — крестид /8,1 г/, 500 лет до н.э. — дарик /8,4 г/ и 350 лет до н.э. — филиппик /8,6 г/.

Полпутью хотелось бы заметить, что слово "филиппики" имеет и другое значение. Так назывались обличительные речи знаменитого афинского оратора Демосфена против захватнических устремлений Филиппа II.

22-летний Александр Македонский после смерти отца предпринял ряд походов и завоевал обширные пространства, включая Сирию, Палестину, Египет, Персию. Владеа огромными богатствами, он на покоренных землях ввел в оборот "филиппики". Правда, по весу они были несколько легче, чем те, что чеканил Филипп II, — 8,53 грамма.

На золотых деньгах Александра Македонского изображалась Афина — богиня мудрости и справедливых войн. А на серебряных и медных — портрет самого завоевателя в лавиной шкуре богатыря Геракла, ставшего потом богом. Это был своеобразный намек Александра Македонского на свое божественное происхождение.

В те времена золотая денжка в 8,53 грамма приравнивалась к 85,25 грамма серебра, что было эквивалентно 20 серебряным монетам под названием "драхмы". Это слово по-гречески означает "пучок" или "горсть" — память о железных стрел жнж-облох. Они в XI-X вв. до н.э. были деньгами. Таким образом, каждая драхма великого полководца содержала 4,26 грамма серебра.

Следует сказать несколько слов и о популяризации истории тогдешних денег. Известно, что стоимость серебра приравнивалась к стоимости крупного рогатого скота. Так, бык приравнивался к 5 драхмам, т.е. примерно 25 серебряных.

Вспомним известную русскую поговорку: "мал золотник, да дорог". Она, как ни странно, имеет определенное отношение к драхма А.Македонского. Каждый золотник содержал 4,26 грамма серебра. Так называемая "малая гривна" имела в себе 85,25 грамма серебра. Любопытное совпадение!

Много в мире денег таинственного и непредсказуемого. Как, впрочем, в истории народов и государств.

Михаил ВИНЮКОВ, учитель.

Борисовский район.

Нацбанк: што новенькага?

Заслону над тым, што чакае валютны рынак у бліжэйшай будучыні, у гутарцы з карэспандэнтам Белінфарма прыпадліў начальнік валютна-эканамічнага ўпраўлення Нацыянальнага банка Мікалай ЛУЗГІН.

Не шукай крэдыт за трыма морамі

Відзец, па валютны крэдыты не вартэ хадаць за тры моры і прасіць іх у розных міжнародных фінансавых арганізацый. Як аказалася, не меншы валютны напружанне ёсць у "Беларусь" і ў "Беларусь" Грэмалі.

Паводле слоў Мікалая Лузігіна, дакладна кажаць, якія валютныя сродкі знаходзяцца ў наяўным абароце на рынку і на руках у насельніцтва, чыстка. Аднак меркаваць аб іх можна. Так, за першае паўгоддзе бягучага года грамадзяне аддалі наяўнай валюты праз валютны гандаль 246 мільёнаў пунці на суму каля 240 мільёнаў долараў. Такім чынам, не працуючы года можна разлічваць на паўмільярда. Зрэбішы нескла-

даныя падлікі, можна гаварыць аб тым, што на руках знаходзяцца сумы значна вышэйшыя за названыя.

Ён таксама адзначыў, што не ўсе гэтыя сродкі — цэныя валюты. Вядзіла колькасць легальных СКВ "пракручваецца" праз рынак. Гэта, перш за ўсё, сродкі ад камерцыйнага турызму.

Прадпрыемствам будзе лягчэй...

У бліжэйшы час зменіцца парадок размеркавання валютнай вырўчкі суб'ектаў гаспадарання. Ужо рыхтуюцца прэвент паставоны ўрада аб адмене 15-працэнтнага рэнты на вырўчку ў СКВ, гэта значыць захаваецца толькі 50-працэнтнага рэнты. У той жа час уносіцца прапанова аб адмене 9

1995 годзе абавязковага продаж ўсіх відаў замежнай валюты.

Рыхтуюцца паставоны аб пераходзе на 50-працэнтна абавязковы продаж вырўчкі ў расійскіх рублёх. Увесці ў дзеянне гэтыя рашэнне плануюць ужо ў 1 лістапада гэтага года. Вартэ заўважыць, што да цяперашняга часу абавязковы продаж заставаўся сторапачным.

Валютным рэкам — нацбанкаўскія берагі

Паводле слоў Мікалая Лузігіна, рыхтуюцца ўказ Прэзідэнта аб канцэнтрацыі ўсіх цэнтралізаваных валютных рэсурсаў у Нацыянальным банку. Гэта значыць, што Дзяржаўны валютны фонд, які цяпер належыць Міністэрству фінансаў, павінен быць перададзены Нацбанку.

Механізм перадачы пакуль адпрацоўваецца, але хутчэй за ўсё гэты фонд будзе перакуплены ў Міністэрства па дзеючаму курсу.

Валютны гандаль — да новага года

Нарэшце сталі вядомы дакладныя тэрміны "пахавання" валютнага гандлю — рознічны гандаль за валюту адмяняецца з надыходам новага года, з 1 студзеня.

Паводле слоў старшыні Нацбанка, будзе ўжарэна расійская мадэль, за выключэннем некаторых момантаў. Так, калі ў Мінску можна рабці аплату валюты па безналічковым разліку, то ў рэспубліцы, хутчэй за ўсё, гэты разлік будзе введзены выключна за наяўныя і безналічковыя рублі.

Мытнікі і банкі аб'ядноўваюцца

Нацыянальны банк рэспублікі ўнёс прапанову з 1 лістапада ўвесці новы парадок кантролю за паступленнем экспартнай вырўчкі і тавараў па Імпарту. Для гэтага плануецца ажыццяўляць так званы мытна-банкаўскі кантроль

на граніцы. Адпаведны прэзідэнт Указ падпісаны ўжо. І цяпер вызначаецца сам парадок яго дзеяння. Паводле слоў Мікалая Лузігіна, за ўзор узята новы сістэма кантролю ў Расіі. Такім чынам, за паступленнем вырўчкі будзе сачыць мытна, банкі і інспекцыя валютнага кантролю, створаная пры апарце прэзідэнта.

Страхоўшчык з дзяржаўнымі гарантыямі

Да канца года плануецца стварэнне Дзяржаўнага кампаніі па страхаванню валютных крэдытаў. У спіс асноўных заснавальнікаў маюць намер трапіць Нацыянальны банк рэспублікі, Міністэрства па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватныя, а таксама шэраг камерцыйных банкаў.

Хто не паспее, трапіць у "чорны спіс"

Толькі два месяцы будзе адведзена на тое, каб усе прадпрыемствы рэспублікі, якія маюць рахункі ў замежных банках без

ліцэнзіі Нацыянальнага банка і дазволу, маглі перавесці грошы ў рэспубліку і тым самым легалізаваць гэтыя зберажэнні. Адпаведнае рашэнне аб адміністратывных сродках юридичных асоб гэтымі днямі разглядаецца парламентам.

Легалізацыя будучы падлягаць тым сродкі, якія прадпрыемствы і арганізацыі вернуць у банк рэспублікі. Прычым зрабці гэта яны змогуць толькі з 1 лістапада 1994-га па 1 студзеня 1995 года. Да тых, хто не паспее або не захоча легалізаваць свае капіталы ў гэты тэрмін, будзе прыменены жорсткія меры.

Адказваючы на пытанне "Якім чынам Нацбанку дадзены "вылічальны" неспаспелыя?", Мікалай Лузігін паведамаў, што такія звесткі можна атрымаць, калі вельмі ўважліва разбірацца ў бухгалтарскім ўліку фірм. "Перайдзены падаткова інспекцыя знаходзіць такія прадпрыемствы. Яна і дае нам звесткі".

БЕЛІНФАРМ.

Верить — не верить?

ЕХАЛ ПРИЗРАК НА КОНЕ

"Мы сошли с ума, или привидения действительно существуют?" — спрашивают читатели "Труда", столкнувшись с необычным явлением

Если верить литературе, то история человечества полна мистических столкновений живых людей с потусторонними силами, призраками, фантомами и доплетангерами. Довелось встретиться со своим двойником и молодому Гете. Ему было 22 года, когда он, закончив учебу в Страсбурге, возвращался домой...

"Отъехав немного, я увидел всадника, двигавшегося навстречу, — писал позже поэт. — Присмотревшись, я понял, что это был я сам, только в каком-то незнакомом свинцово-сером камзоле, отороченном золотом. Усилием воли я заставил себя встать, и в нападении нечеловеческого. А спустя восемь лет — вновь оказался на той дороге. Только ехал теперь в другом направлении. Вспомнил давешний случай, и тут меня поразило — да ведь на мне тот самый камзол, что я видел на двойнике — серый, обшитый золотом..."

Таких историй литература хранит немало. И их можно было бы свести на фантазию и художественные выдумки. Но многочисленные писатели, приходящие в коммюне "Феномен", свидетельствуют, что призраки являются и сегодня. Лишь один пример.

Эта невероятная история случилась с жительницей Санкт-Петербурга (тогда еще Ленинграда) Светланой Максимовной Ниловой. Вот что она сама пишет об этом:

"Все началось с шутки во время спиритического сеанса. Сама я ни во что сверхъестественное тогда не верила, да и мои подруги тоже. Но бес нас дернул суботним вечером попробовать "покрутить блюдечко". Нарисовали на ватмане круг, расчертили алфавит, зажгли свечку... Хотя никто из нас до того ни разу не пробовал вызывать духов, все сразу упало получаться. Сперва вызвали дух Пушкина — он был какой-

то сонный и говорил невнятно. Тогда вызвали Высоцкого. Блюде так и забегало по столу, но это был сплошной мат и нецензурщина. Мне это надоело, и я в качестве шутки предположила: "А что если вызвать дух меня самой?" Ведь это же очень любопытно — вызвать дух живого человека, ведь такого же никто не пробовал! Подруги согласились. И, странное дело, едва мы произнесли формулу вызова, я ощутила дикую боль в области солнечного сплетения. Но перетерпела, а потом боль ушла и сразу задымилось блюде..."

Мой "дух" достаточно странно отвечал на наши вопросы, обходя "острые углы". Мы требовали конкретики, а блюде отдалывалось общими фразами. Потом мы прекратили сеанс, вопили еще louder, и подруги разошлись по домам. Тогда все и началось.

Я мыла посуду, когда услышала за спиной легкие шаги. Живя я одна, нет у меня ни кошачьи, ни собак, поэтому я испугалась. Обернувшись, а в темном коридоре (он просматривался в кухню) мелькнула человеческая фигура. Потом зажегся свет в ванной и послышался шум льющейся воды. Я осторожно прокралась в коридор. Убедилась, что дверь закрыта на замок и цепочку и нежного осмелев. Галлюцинация, а это не могло быть ничем иным, я не боялась. Рынок открыла дверь в ванную комнату. Пусто. Кран закрыт, но на стенках раковины брызги воды. Заглянула в зеркало, поправила прическу. И

тут до меня дошло, что мое отражение в зеркале, а я еще не переоделась, как была в близке с короткими рукавами, так и оставалась...

"Или я свихнулась, или там в зеркале мой дух, которого мы вызывали", — мелькнула шальная мысль. Стало жутко. На глаза почему-то навернулись слезы, потекла тушь. Может, из-за этого, а может, и по другой причине мне показалось, что призраки из зеркала тянут ко мне руки, пытались меня обнять. Я отшатнулась. И тут же с полочки в меня полетели флаконы с духами, стакан с зубной щеткой.

Я рванулась на кухню и, закрыв дверь, привалилась к ней спиной. Чувствую, ручка потянулось поворачивается. Тут мне стало совсем не по себе. Умом понимая, что если действительно во время спиритического сеанса из меня "вышла" часть моей души, то ей надо вернуться обратно. Но ведь этого же не может быть! — это во-первых. А во-вторых, ни совершенно не хотелось этого допустить, уж сама не знаю почему.

Я мертвой хваткой уцепилась за проворачивающуюся дверную ручку, пытаясь ее удержать. Ничего не вышло. И в коридоре опять прошлепали шаги.

Вспомнив, что с нечистой силой раньше боролись с помощью серебра или креста, я выскочила из кухни, выскочила и схватила две крест-накрест резинки от береды. Дернула это оружие перед собой, — швырнула в коридор. Там никого не было, но в воздухе ощущалось какое-то движение. Тогда я стала размахивать крестом вокруг себя. И в какой-то момент он (вот ведь ужас!) зацепился за пустоту. Послышался треск разрывающей ткани, и на пол упало несколько капель крови, которые, правда, тут же растаяли.

В этот момент я, очевидно, потеряла сознание. А когда очнулась (минул через пять), у меня дико болело все тело и кружилась голова. Больше в моем доме ничего не происходило. Спиритизмом я тоже прекратила заниматься. Но все же хочу знать: что это было? Временное помутнение рассудка? Или все же я стала свидетелем аномального явления?

Увы, уважаемая Светлана Максимовна, эксперты "Феномена" не смогли дать однозначного ответа на ваш вопрос. Можно только предположить, что вы столкнулись со своим доплетангером. Так древние маги называли "духовных двойников", якобы являвшихся некоторым людям.

В чем суть этого явления? Галлюцинация? Или еще неизвестно науке природное явление? Никто не знает. Ясно одно, такое происшествие не всегда можно списать на аномальное расстройство, потому что свидетелями возникновения призраков становились порой известные своей уравновешенностью люди, прекрасно разбирающиеся в симптомах нарушения мозговой деятельности. Вот один из самых ярких примеров таких встреч, хранящийся в архивах Международного общества парапсихологических исследований.

Доктор С. Уэйр Митчелл (родом из Филадельфии) был одним из выдающихся представителей своей профессии. Ему же самому Уэйру и президентом Американской ассоциации врачей, и президентом Американского неврологического общества... Личность этого человека вызывает уважение. И потому трудно отмахнуться от рассказа Уэйра о совершенно невероятном приключении, случившемся с ним в один из до-

г: зимних вечеров. Дело было так...

На улице мела метель. Проводив последнего пациента, Уэйр Митчелл уютно устроился в кровати с книгой. Вдруг у парадной двери зазвучал звонок. Кто это может быть в столь поздний час? Доктор надел халат, шлепнулся и спустился во вестибюль в холл. За дверью стояла незнакомая девушка, одетая довольно легко для такой погоды — она была без пальто, лишь в шерстяном зеленом платье и тонкой шотландской шали, застегнутой под подбородком стеклянной брошью.

— Моя мать очень больна, — сказала она. — Ей срочно нужна лава помощь, сэр. Пожалуйста, пойдете со мной.

Слезмы, бегавшие в ее глазах, заставили доктора согласиться. Они долго шли сквозь метель в сторону бедных кварталов. Доктор замедлил шаг, девушка в легком платье шла спокойно. За всю дорогу она больше не сказала Уэйру ни слова. Наконец она вела его в одноэтажный домик, где на кровати лежала женщина средних лет. Митчелл тут же определил: пневмония, причем в тяжелой форме.

Девушка была права, ее мать находилась в критическом состоянии. Доктор сделал необходимые инъекции и обернулся, чтобы спросить для больной дополнительное тепло одеяло — в комнате было не намного теплее, чем на улице. Но, крону самого Уэйра и большой женщины, в доме больше никого не было. Лишь на спинке шифоньера висела зеленое платье и шаль, которые были на девушке. Доктор потрогал одежку и удивился, что она была совершенно сухой, словно девушка и не шла в ней сквозь мокрую метель.

— Это одежда моей дочери, — сказала женщина.

— Я знаю, — ответил Митчелл. — Но где же она? Я должен с ней переговорить...

Женщина заплакала. Ее ответ буквально потряс знаменитого врача: «Поговорить? Доктор! Вот уже два месяца как она умерла...»

Можно ли доверять таким рассказам? А если да, то как объяснить появление призраков? Эксперты Общества парапсихологических исследований США считают, что смысл этих феноменов в так называемых "кризисных видениях". В момент стресса (тяжелых переживаний, смерти) человек способен видеть мощным телепатическим образом. Поэтому так часто сообщением о том, что мать умерла своего сына (или дочь) в момент смерти, находилось за многие километры.

Но иногда такие видения заглядывают на несколько часов, дней, а то и несколько месяцев. Как быть в этих случаях? Это «отсроченные кризисные видения», говорят исследователи. Так, по их мнению, в случае с призраком девушки, явившейся доктору Уэйру. Во время смерти она думала о том, как спасти свою мать, которая уже была больна. Только

